

η φωνή της φυλακτής

●●● ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΥΛΑΚΤΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ ●●●

Διευθυντής: Ηλίας Δ. Παπαδούλης
Υπεύθυνος Συντάκτης: Βασίλειος Γ. Αλεξίου

Γραφεία: Ιασίου 8 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: 7224528

Οκτώβριος 1984
Έτος 2 αριθ. φύλλου 8

ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ 1940

Του Βασ. Γ. Αλεξίου

Στη ζωή των εθνών υπάρχουν αιώνες που δεν αξίζουν περισσότερο από μια στιγμή. Και υπάρχουν στιγμές που βαραίνουν στην ιστορία όσο ολόκληροι αιώνες.

Μια τέτοια κορυφαία και πολυσήμαντη στιγμή είναι εκείνη της 28ης Οκτωβρίου του 1940, κατά την οποία το Ελληνικό Έθνος σύσσωμο και ομόψυχο, σα μια μονάχα ύπαρξη, με επικεφαλής την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία του, όρθωσε το ανάστημά του απέναντι στην πανίσχυρη Ιταλική αυτοκρατορία.

Ενώ ολόκληρη η Ευρώπη είχε βρεθεί κάτω από τη Χιτλερική μπότα, η Ελλάδα επανελάμβανε στην πραγματικότητα το βιβλικό μύθο του Δαυΐδ με το Γολιάθ. Όλοι σχεδόν οι ελεύθεροι λαοί της Ευρώπης είχαν υποκύψει. Η Πολωνία είχε συντριβεί μέσα σε μια εβδομάδα, η Γαλλία είχε πέσει, η Αυστρία, η Τσεχοσλοβακία, η Ολλανδία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η Δανία και η Νορβηγία είχαν κατακτηθεί.

Το πρώτο ρίγος της νίκης στα ελεύθερα κράτη το έδωσε η Ελλάδα, η οποία άνοιξε την πύλη του τρόμου και της αμφιβολίας και έδειξε, συνεχίζουσα την ιστορία της και τους σκοπούς της ύπαρξής της, το απροσμέτρητο ψυχικό μεγαλείο της.

Η γενιά του '40, στην οποία έλαχε η τιμή να υπερασπίσει τα σύνορα της πατρίδας μας και τα ιδανικά της φυλής μας και να δοξασθεί, με μεγάλο ενθουσιασμό και ακλόνητη πίστη για τη νίκη ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της πατρίδας που βροντοφώναξε το ΟΧΙ στον Ιταλό επιδρομέα. Οι φαντάροι μας «με το χαμόγελο στα χείλη» φεύγουν για το μέτωπο και οι γυναίκες της Ηπείρου προσφέρουν τις πολύτιμες υπηρεσίες τους στον κοινό αγώνα. Αλλά και στα μετόπισθεν, σ' ολόκληρη τη χώρα, ο καθένας κάνει ό,τι μπορεί. Συνειπαρμένος ο Παλαμάς απ' τον ενθουσιασμό για τον υπέρ πάντων αγώνα έγραφε την 1 Νοεμβρίου του 1940.

Αυτό κρατάει ανάλαφρο μέσ' στην ανεμοζάλη το από του κόσμου τη βοή πρεσβυτικό κεφάλι αυτό το λόγο θα σας πω δεν έχω άλλο κανένα μεθύστε με τ' αθάνατο κρασί του Εικοσιένα.

Άνισος, σκληρός και δύσκολος ο αγώνας, αλλά τελικά στέφθηκε από επιτυχία για να προκαλέσει τον παγκόσμιο θαυμασμό για τη μικρή Ελλάδα και να εξευτελίσει και να ταπεινώσει τον άναδρο και υπερόπητη επιδρομέα. Η ειποποιία αυτή έμοιαζε με θαύμα. Πάνω σ' αυτό έγραφε την 1 Δεκεμβρίου 1940 ο Στρατής Μυριβήλης:

«Αυτό τό θάμα δέν είναι ή πρώτη φορά που γίνεται μέσα στην ιστορία της φυλής. Δέν θάναί και ή
ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 3

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΙ' ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ

ΤΑ ΓΟΥΡΝΟΤΣΑΡΟΥΧΑ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Δ. ΠΑΠΑΔΟΥΛΗ

Σήμερα ζούμε σε μια καταναλωτική κοινωνία, που στα προηγούμενα χρόνια ποτέ η φτώχεια μας χώρα δεν γνώρισε. Σαν συνέπεια αυτής είναι να γεμίσει η αγορά από παπουτσίδα και να ξεφυτρώνουν σαν τα μανιτάρια καινούργια ανά ένα ή και περισσότερα σε κάθε πλευρά οικοδομικού τετραγώνου που έχει κίνηση (πιάτσα). Έτσι, επειδή τα κέρδη φαίνεται πως είναι μεγάλα, σε κάθε πόλη δεν είναι ασυνήθιστο το φαινόμενο να μετατρέπονται παλιά μαγαζιά σε παπουτσίδικα και να ακούγονται φοβερά υψηλά νοίκια και μεγάλα χρηματικά ποσά για «αέρα».

Η τάση του καθενός από μας να έχει πληθώρα παπουτσιών που τις περισσότερες φορές μένουν σχεδόν αχρησιμοποίητα δημιουργήσε την κατάσταση αυτή και η βιομηχανοποίηση του παπουτσιού εξαφάνισε τα παλιά τσαγκάρικα, τα μπαλωματίδικα αλλά και τα τσαρουχάδικα.

Αλήθεια ποιός από μας τους μεγαλύτερους δεν θυμάται τους συμπαθείς μπαλωματήδες που χειμώνα - καλοκαίρι σαν τους καστανάδες βρίσκονταν πίσω από το μικρό ξύλινο υπαίθριο πάγκο στο ξεροβόρρι και στην κάψα του καλοκαιριού για να μπαλώσουν τα παπούτσια μας με «φόλες» πάνω ή κάτω στο σολόδεσμα ή να συμπληρώσουν τα φθαγμένα τακούνια στα παπούτσια μας;

Ποιός δεν θυμάται τους τσαγκάρηδες που σκυφτοί στους πάγκους τους με το τσαγκαροσούφι τους ράβαν τα παπούτσια μας με κερωμένους σπάγγους και βελόνες από τρίχες γουρουνιού; Ποιός δεν θυμάται τα τσαρουχάδικα που φτιάχναν μερακλίδικα τσαρούχια από χοντρό αδιάβροχο δέρμα και χοντρό σκληρό σολόδεσμα που το κεντούσαν με πρόκες από κάτω και στη μύτη τους χοντρή - πυκνή φούντα μαύρη ή βυσινιά;

Ήταν πανάκριβα τότε τα παπούτσια και ο πάτερ φαμίλιας για να ποδήσει όλη του την οικογένεια ήταν και αυτό ένα από τα πολλά του προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει. Γιαυτό «καλλίγωνε» τα παπούτσια με πρόκες απ' ενός για να μην φθείρονται και επ' ετέρου να μην γλιστρούν στις παγωνιές και στα χιόνια.

Στο χωριό μας ειδικά που η φτώχεια, όπως σ' όλα τα Αγροφώτικα χωριά, ήταν παροιμιώδης ήταν ευτύχημα να έχει ο καθένας ένα καλό ζευγάρι παπούτσια που τα χρησιμοποιούσε σε επίσημες εκδηλώσεις δηλαδή στα πανηγύρια, στην εκκλησία, σε γάμους και κυρίως την Κυριακή που πηγαινόερχε στα μαγαζιά βάζαν τα «καλά» τους παπούτσια. Τον άλλο καιρό σαν υπόδημα μόνιμο είχαν τα γουρνοτσάρουχα, που ήταν απλά, ελαφρά αλλά κυρίως φτηνά και προσιτά στο φτωχό λαό. Ήταν μ' άλλα λόγια τα παπούτσια των φτωχών φτιαγμένα αυτοσχέδια από ακατέργαστο χοιρόδεσμα.

Φτιάχονταν δε με τον εξής τρόπο. Κόβονταν το χοιρόδεσμα σε λωρίδες τόσο πλάτους που να σκεπάζει (γυρίζει) από αστράγαλο - πατούσα - αστράγαλο και μήκους ανάλογα με το μήκος του ποδιού και κατά 12 εκατοστά μακρύτερο να καλύπτει τη φτέρνα και μπροστά τα δάχτυλα (κατσούλα). Σ' αυτά τα ταιριασμένα για τον καθένα κομμάτια ανοίγονταν γύρω - γύρω τρύπες με κοπίδι και τα «λούρωσαν» με τη σακοράφα περνώντας τα λουριά (από το ίδιο ταμάρι στενές λουρίδες σαν σκοινιά) και τα «καπτσάρια» για να στερεώνεται το γουρνοτσάρουχο στο πόδι. Το λούρωμα άρχιζε αφού πρώτα πλέκονταν η μύτη.

Μ' αυτά λοιπόν τα αυτοσχέδια «τσαρουχάκια» κατέβαιναν στη Καρ-
ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 3

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η κ. Τούλα συζ. Ιωαν. Χρ. Γωγούλη γέννησε αγόρι.

Η κ. Ζωή συζ. Φώτη Τσιμαντά γέννησε κορίτσι.

Η κ. Πόπη συζ. Νικ. Νικολή γέννησε κορίτσι.

Ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Η οικογ. Παναγ. Γ. Αλεξίου βάπτισε το γιό της Γεώργιο.

Η οικογ. Αναστ. Β. Σιάτρα βάπτισε το γιό της Βασίλειο.

Η οικογ. Νικ. Χρ. Νικολή βάπτισε την κόρη της Ρεβέκα.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Η δίδα Μαίρη Κων. Φώτου με τον κ. Δημήτρη Λεωνίδα.

Η δίδα Αθηνά Κων. Φώτου με τον κ. Γιώργο Αλεξιάδη.

Τους ευχόμαστε γρήγορα στέφανα.

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκαν οι παρακάτω συγχωριανοί μας στους οποίους ευχόμαστε ευτυχία και προκοπή.

Η Μαρία Ιωάν. Γιαννάκου με τον κ. Παναγιώτη Σιαμέτη.

Η Ειρήνη Θωμά Σκρότα με τον κ. Ιωάννη Κόφρα.

Ο Ηλίας Χρ. Κυριτσάς με τη δίδα Κυριακή Καραγκούνη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου και «η Φ. της Φ.» εκφράζουν τα θερμά τους συλλυπητήρια προς τις οικογένειες των προσφιλών μεταστάντων συγχωριανών μας Σερραφείμ Ιωάν. Τσιμαντά, ετών 78.

Λάμπρο Κων. Κωστή, ετών 79.

Αγορίτσα χήρα Κων. Νακούλου, ετών 95.

Κων)να χήρα Γεωργ. Παπλή, ετών 75.

ΕΥΧΕΣ

Στους συγχωριανούς μας που προσλήφθηκαν σε Δ.Τ. και Οργανισμούς ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και από τη θέση στην οποία θα υπηρετήσουν να θυμούνται τη Φυλακτή και τους Φυλακτιώτες.

— Αναστάσιος Βασ. Βούζας στη ΔΕΗ.

— Αναστάσιος Ιωάν. Οικονόμου στη ΔΕΗ.

— Αθανασία Θωμά Παπαδούλη στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας,

— Αρετή Γεωργ. Σιάτρα στο Υπουργείο Παιδείας.

Επίσης στο Φώτη Βασ. Αλεξίου που αποφοίτησε από τη Σχολή Ευελπίδων και ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός Πυρ)κού τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και σ' ανώτερα.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

Μας έστειλαν εισφορές για την έκδοση της εφημερίδας καθώς και συνδρομές διαφημίσεων οι παρακάτω, τους οποίους ευχαριστούμε.

	Δρχ.
Παν. Αν. Γιαννάκος	500
Γεωργ. Ε. Τουρνίκης	1.050
Σταυρούλα Θ. Μαϊδώνη	1.000
Φρειδ. Ν. Τσιτσώνη	1.000
Ηλίας Α. Κωστής	1.000
Παν. Α. Παπαγεωργίου	500
Χαρ. Δ. Κερασιώτης	500
Ηλίας Χρ. Φώτος	500
Κων. Σ. Παπτής	500
Ηλ. Β. Αποστολακούλης	500
Βασ. Α. Οικονόμου	300
Θωμάς Ι. Μηλαράς	200
Ιωάν. Αν. Αλεξίου	150
Γρ. Δ. Πλιάτσικας	50
Γεωργ. Ν. Γωγούλης	800
Θωμ. Αν. Βασιλάκος	1.000
Βασ. Δ. Τσιμαντάς	500
Παν. Β. Παπαδούλης	300
Ελένη Νικ. Γουλιερμή	1.000

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Πάμπλοτος είναι εκείνος που αρκείται στα ελάχιστα. Γιατί η αυτάρκεια είναι ο πλούτος της φύσεως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μπροστά στην τιμή δεν υπάρχει ούτε πλούσιος ούτε φτωχός.

Α. ΝΤΕ ΜΥΣΣΕ

Το γέλιο των γυναικών είναι κατά κανόνα ειλικρινέστερο από το κλάμα τους.

ΠΙΡΟΝ

ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥ ΜΑΣ

Επανερχόμεθα μετά λύπης μας στην υπόθεση της κληροδοσίας του αειμνηστού συγχωριανού μας Αναστασίου Γ. Μαντζιάρρα, για την οποία γράψαμε στο φύλλο Απριλίου 1984.

Μέχρι τώρα οι υπόχρεοι δεν εξεπλήρωσαν την επιθυμία του διαθέτη, σχετικά με την κατάθεση στην Εθνική Τράπεζα του χρηματικού ποσού. Αντ' αυτου πήραμε επιστολή της κ. Μαρίας χήρας Νικολ. Μαντζιάρρα την οποία και δημοσιεύουμε.

ΠΡΟΣ

1. Πρόεδρον Κοινότητας Φυλακτής Καρδίτσας
2. Πρόεδρον Εκκλησιαστικού Συμβουλίου Κοινότητας Φυλακτής
3. Διευθυντήν εφημερίδος «η Φωνή της Φυλακτής» Κύριοι,

Με κάποια βραδύτητα, η οποία βέβαια από ότι ίσως γνωρίζετε δεν οφείλετε εις ιδιικήν μου αμέλειαν, αλλά εις το ατυχές και οδυνηρόν δι' εμέ γεγονός της σοβαρής και μακροχρονίου ασθενείας και εν τέλει του θανάτου της θυγατρός μου, σας αποστέλλω την παρούσαν επιστολήν μου δια να σας ενημερώσω ως αμέσως ενδιαφερομένων, αλλά και δια να άρω ορισμένας ίσως παρεξηγήσεις και εσφαλμένα συμπεράσματα που δυνατόν να έχουν δημιουργηθή, δια την διαθήκην του Αναστασίου Μαντζιάρρα αδελφού του συζύγου μου και ειδικότερα αναφορικά με τους όρους αυτής εις τους οποίους ανατίθεται εις εμέ ως εκτελεστριάς να καταθέσω τα ποσά των 300.000 δρχ., επ' ονόματι της Κοινότητας και 200.000 δρχ. επ' ονόματι του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου ως αναφέρει ο εκλιπών από τας

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Πέτυχαν στις φετεινές εξετάσεις στα Ανώτατα και Ανώτερα Εκπαιδευτικά ιδρύματα οι παρακάτω συγχωριανοί μας στους οποίους ευχόμαστε καλές σπουδές.

— Ευάγγελος Κων. Σιάντος στα ΚΑΤΕΕ Αθηνών.

— Σερραφείμ Χρ. Σκρότας στην Παιδαγωγική Ακαδημία Λάρισας.

— Κων)νος Αγγ. Κωνσταντούλης στην Ηλεκτρονικών υπολογιστών Πατρών.

— Παρασκευή Βασ. Κωνσταντούλη στη Γυμναστική Ακαδημία.

καταθέσεις του εις την Εθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος.

Σας πληροφορώ λοιπόν κύριοι ότι ήδη έχω αποδεχθή το λειτουργήμα του εκτελεστού της άνω διαθήκης και έχω προβή προ μηνών εις αίτησιν προς την Εθνικήν Τράπεζαν δια να γνωστοποιήση εις εμέ την ύπαρξιν ή μη καταθέσεων του εκλιπόντος και την εντεύθεν ανάληψιν από μέρους μου των αναγκαιούντων ποσών δια την εκπλήρωσιν του όρου.

Όθεν κύριοι ευθύς ως έχω τας αιτηθείσας από την Τράπεζαν πληροφορίας θα επικοινωνήσω μαζί σας.

Μετά τιμής

Μαρία Μαντζιάρρα

Υ.Γ. Θα χαρώ να επικοινωνήσετε μαζί μου γράφοντάς μου εις την διεύθυνσίν μου δια περισσότερες διευκρινίσεις.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας και «η Φ. της Φ.» εκφράζουν τα συλλυπητήριά τους στην οικογένεια της μεταστάσης και τη θαυμάσια τους λύπη για το θλιβερό γεγονός.

Τώρα όμως νομίζουμε ότι είναι πλέον καιρός να τακτοποιηθεί η εκκρεμότητα αυτή, να κατατεθούν τα χρήματα και να ενημερωθούν σχετικά οι κ.κ. Πρόεδροι της Κοινότητας και του Εκκλ. Συμβουλίου καθώς και η Δ)νση της «Φ. της Φ.».

Βοήθησε στην έκδοση και διάδοση της εφημερίδας στέλλοντας την συνδρομή ή την εισφορά σου στον Ταμία ΒΑΣΙΛ. Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΟ, Αλφειου 1 - Αθήνα, τηλ. 64.44.052.

«Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ»

Τριμηνιαία εφημερίδα του Εξωραϊστικού Συλλόγου Φυλακτής Καρδίτσας
Έδρα Αθήνα

Διευθυντής
Ηλίας Δ. Παπαδούλης
Ιασίου 8 — Αθήνα
Τηλ. 7224528

Υπεύθυνος σύνταξης
Βασίλειος Γ. Αλεξίου
Αγ. Αποστόλων 6 Αθήνα
Τηλ. 8814648

Υπεύθυνος τυπογραφείου
Γιάννης Γαλαίος
Κωλέτη 7 — Αθήνα
Τηλ. 3634397

ΤΑ ΓΟΥΡΝΟΤΣΑΡΟΥΧΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από σελ. 1

δίτσα 7 ώρες δρόμο για τις δουλειές τους στο εβδομαδιαίο παζάρι της Τετάρτης, μ' αυτά πήγαιναν στα χωράφια στη Νεβρόπολη, μ' αυτά στο δάσος για κανένα «λαθραίο» ξύλο και στη συνέχεια νυχτιάτικα να πεζοπορήσουν αποφεύγοντας το δασοφύλακα για να βρεθούν σε καμποχώρια και να τα ανταλλάξουν με καλομπόκι για να ανηφορήσουν πάλι για το χωριό. Αρόμος πολίς, περπάτημα γενναίο και κοίραση φοβερή, αλλά το ανάλαφρο γουρνοτσάρουχο δεν πρόσθετε τουλάχιστον βάρος στο πόδι. Είχε όμως άλλα προβλήματα. Μοίσκεμα τα πόδια το χειμώνα απ' τα βρεγμένα τσουράπια (χοντρές μάλλινες πλεχτές κάλτσες) και φοβερά γλιστερά ιδίως το καλοκαίρι που το λίπος του δέρματος απ' τη θερμοκρασία του ποδιού και του δρόμου μισοέλιωνε και δημιουργούσε στην πατούσα γλιστερή επιφάνεια, με αποτέλεσμα αλλού να πατάς και αλλού να βρίσκεσαι. Γιαντό πολλές φορές ο πεπειραμένος γουρνοτσαρουχοπερπατητής μόλις καταλάβαινε στο πόδι του ή άκουγε το «γλιτς - γλατς» τάβγαζε και τάκοβε στον άμο του και συνέχιζε ξυπόλυτος.

Πόσοι καυγάδες δεν γινόταν στα σπίτια μεταξύ πατέρα και παιδιών ποιός και από ποιά μέρος από το στεγνωμένο τομάρι θα πάρει τα κομμάτια για τα γουρνοτσάρουχά του; Ο καθένας διεκδικούσε για λογαριασμό του κομμάτια «απ' τη ραχιά» γιατί άντεχαν περισσότερο και βέβαια αυτά ανήκαν κυριαρχικά στον πατέρα. Πόσοι καυγάδες δεν ξέσπαγαν όταν κλέβαν κανενός το τεντωμένο τομάρι απ' το σπίτι του; Αλλά και πόσοι δικοί μας δεν καμάρωναν όταν ιστορούσαν στα μαγαζιά —σαν τους κυνηγούς— τη λεία τους το κατόρθωμά τους για το κλεμέ-

νο χοιράδεμα από κάποιο καμποχώρι; Πόσες φορές δεν δυσανασχέτησε η κόρη προς τη μάνα της όταν ξεχνούσε τα γουρνοτσάρουχά της στο χωράφι και την άκουγε που της έλεγε «κουρίτσιμ Αθηναίμ πλάλα στον χουράφ αστόχσα τα τσαρχάκια». Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς και να γράψει;

Σήμερα σαν παλιά κειμήλια μπορεί κανείς να δει γουρνοτσάρουχα κρεμασμένα να στολίζουν κάποια γωνιά κοσμικής ταβέρνας και οι περισσότεροι βέβαια θαμώνες της ούτε καν να υποψιάζονται περί τίνος πρόκειται. Δεν μπορούν μόνο τους να ιστορήσουν τη ζωή τους στα δύσκολα χρόνια της εξέλιξης της κοινωνίας μας. Δεν έχουν φωνή από μόνο τους να μιλήσουν. Αν όμως δει κανένας τα κρεμασμένα γουρνοτσάρουχα και τύχει να είναι παλιά και προσέξει το λειωμένο τριχωτό και τις τρύπες —σαν μάτια— στις πατούσες, τότε αυτά τα μάτια θα μιλήσουν μόνο τους πόσους δρόμους έκαναν, πόσες χαράδες και λαγκάδια διάβηκαν και σε πόσα λιθάρια σκουντούφλησαν, αλλά και πόσες φορές στέγνωσαν κοντά σε τζάκια για να συνεχίσουν το ξαναπερπάτημα.

Βέβαια η σημερινή μας νεολαία τα παιδιά μας, πως να μας παρακολουθήσουν και να μας καταλάβουν αφού δεν γνώρισαν φτώχεια και δυστυχία που όπως λέγεται με το «τσουβάλι»; Δεν ευχόμαστε βέβαια να περάσουν τα δικά μας βασανισμένα νεανικά χρόνια. Απλώς τα γράφουμε, γιατί είναι μια πραγματικότητα, για να γνωρίζουν πως ζήσαν οι παππούδες τους, πως έζησαν οι πατεράδες τους, ναχουν μια αντίληψη της παλιάς θασανισμένης ζωής μήπως αυτά τους προβληματίσουν και δεν προβάλουν αυξημένες απαιτήσεις, ζώντας σήμερα σε ευδαιμονισμό.

ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ 1940

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από σελ. 1

στερνή. Γιατί η Ελλάδα, μέσα στο προνομιούχο κύταρό της, είναι ένας αιώνια νέος και όλοζώντανος οργανισμός. Είναι ή ίδια ή έννοια της νεότητας, ένσάρκωμένη σε μία ράτσα ευστροφή, εύφάνταστη, γεμάτη πείσμα και γοητευτική τρέλλα».

Οι συνεχιστές της γενιάς του '40 δεν ξεχνούν το αθάνατο έπος που έγραψαν οι ήρωες της Πίνδου, γοητεύονται απ' τα απaráμιλλα κατορθώματά τους και αποτείουν σήμερα φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης στη μνήμη επώνυμων και ανώνυμων πεσότων και υποσχονται να πράξουν ανάλογα αν κάποτε χρειασθεί.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΟΣ

Το Δ.Σ. του Εξωρ. Συλλόγου και
ΠΡΟΣ

«Τη Φωνή της Φυλακτής»

Φίλοι Συντολίτες,

Θεωρώ χρέος μου να σας απευθίνω την παρακάτω επιστολή μετά την προφορική παραίτησή μου από συντάκτης της ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ.

Κατ' αρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω για την αρμονική συνεργασία που είχα μαζί τους τον δραστήριο και αναμορφωτή Πρόεδρο, τον ιδρυτή και Γεν. Γραμματέα του Συλλόγου καθώς και όλα τα μέλη των Δ.Σ.

Όλων των παραπάνω καθώς και κάθε απλού μέλους επιθυμία, επιδίωξη και στόχος ήταν και θα πρέπει να είναι να παραμείνει ο Σύλλογός μας μαζικός, δυναμικός, με απότερο σκοπό τη σύσφιγξη των σχέσεων των Φυλακτιωτών της Αθήνας σε επίπεδο κοινωνικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό, αξιοποιώντας συγχρόνως όλες τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες, οικονομικές, πολιτιστικές κλπ. που θα προσέφερε στο Σύλλογό μας και κατ' επέκταση στο χωριό μας η κάθε κυβέρνηση της πατρίδας μας.

Η δυναμική παρουσία ενός μικρού Συλλόγου, όπως ο δικός μας, θα αποτελέσει και αφετηρία για οριστική προσφορά και πολυσήμαντη βοήθεια στην Φυλακτική που παραμένει το κύριο σημείο αναφοράς για όλους εμάς που μετανάστες στην ίδια μας την πατρίδα δεν ξεχνούμε ποτέ το φως, τον ήλιο και τα λαγκάδια που πρωτοαντιζούσαμε σε ένα απομακρυσμένο και πανέμορφο χωριό των Αγράφων.

Στην ενίσχυση, δυνάμωση και υλοποίηση των παραπάνω στόχων και σκοπών σημαντικό ρόλο θα έπαιξε η έκδοση μιας εφημερίδας.

Έτσι μετά από πρόταση του προέδρου αποφασίστηκε ομόφωνα από το τότε Δ.Σ. η έκδοση της εφημερίδας η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ. Μιας εφημερίδας αδέσμευτης και ακομμάτιστης όπως έδειξε ότι ήταν στο μέχρι τώρα μικρό διάστημα της ζωής της και έτσι κατά τη γνώμη μου πρέπει να παραμείνει.

Η έκδοση της ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ δεν ήταν ούτε και είναι έργο επαγγελματιών δημοσιογράφων, ούτε επιχειρηματιών που προσδοκούσαν οικονομικά οφέλη. Ήταν έργο ανθρώπων που χωρίς προσωπικές φιλοδοξίες, απώτερους ή τωρινούς σκοπούς και επιδιώξεις χωρίς μισαλλοδοξίες και προκατα-

λήψεις, χωρίς υστεροβουλίες και κομματικές συναλλαγές, αλλά και χωρίς συμβιβασμούς, υποχωρήσεις και υποχρεώσεις, φιλοδοξούσαν να συμβάλουν με τη δική τους παρουσία στο να δει ο τόπος μας καλύτερες μέρες.

Προσωπικά ξεκίνησα με την αποδεκτή από όλους αντίληψη ότι ο καθένας μας θέλει και πρέπει να προσπαθεί να φτιάξει κάτι καλύτερο για τον τόπο του, τον τόπο που γεννήθηκε. Παράλληλα όμως γνώριζα εκ των προτέρων ότι οι κάτοικοι αυτού του τόπου (του χωριού) ακολουθούν διάφορες πολιτικές παρατάξεις.

Το πρώτο με παρακινούσε, το δεύτερο με άφηγε αδιάφορο.

Στο πρώτο βρίσκεται το κοινό σημείο επαφής. Αυτό το σημείο επαφής προσπάθησα να καλλιεργήσω και να αναπτύξω.

Σε καμιά περίπτωση δεν πέρασε ούτε καν σα σκέψη από μέρους μου ότι ο Σύλλογός μας θα έπρεπε να κομματικοποιηθεί και μάλιστα να φθάναμε σε μικροπολιτικές διενέξεις (κάτι που και άρθρα του καταστατικού μας το απαγορεύουν).

Ο Σύλλογός μας πρέπει να έχει «πολιτική». Πολιτικούς σκοπούς και θέσεις όμως για τα προβλήματα του χωριού μας και των μελών του.

Να έχει σα στόχο: η «ΦΥΛΑΚΤΗ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΝΕΒΡΟΠΟΛΗΣ».

Να πάρει όλες τις απαραίτητες πρωτοβουλίες για το σκοπό αυτό καλλιεργώντας μεθοδικά και αποφασιστικά στους χωριανούς μας, την πεποίθηση ότι αυτό και τον ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ και ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΕΙ.

Κι ακόμα ΑΝ στο διάβα του βρει εμπόδιο την μικροπολιτική να εναντιωθεί χωρίς συμβιβασμούς. Αν βρει εμπόδιο όμως τις τοπικές αρχές ή τους όποιους κυβερνητικούς παράγοντες να εναντιωθεί με διαλλακτικό πνεύμα, προσπαθώντας πρώτα να ΠΕΙΣΕΙ και μετά να ΠΟΛΕΜΗΣΕΙ από τη μικρή του έπαυλη.

Τελειώνοντας και με αφορμή τα περιστατικά που έλαβαν χώρα στις Ευρωεκλογές και για τα οποία έλαβε θέση η εφημερίδα στο κύριο άρθρο της του περασμένου φύλλου της, καθώς και τα σχόλια σε βάρος μου που είχα τη θέση του υπεύθυνου συντάκτη ενώ δεν συμμετείχα στο Δ. Συμβούλιο, γιατί δεν είχα βάλει υποψηφιότητα, αναγκάζομαι να παραιτηθώ, επειδή έτσι το επιβάλλει η συνείδησή μου.

Δηλώνω απερίφραστα ότι πάντο

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΠΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΓΡΑΦΑΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΑΣ. Γ. ΑΛΕΞΙΟΥ

Όλοι μας βλέπουμε τα πολυτελή βιβλία με τα ωραία γράμματα του τυπογραφείου. Μπορούμε να πούμε ότι είμαστε προνομιούχοι συγκριτικά με τους απώτερους προγόνους μας, οι οποίοι δεν είχαν την πολυτέλεια να γράφουν, να διαβάζουν και να επικοινωνούν μεταξύ τους με την ταχύτητα και την ευχέρεια που έχουμε εμείς σήμερα. 'Απ' την εποχή που ο άνθρωπος άρχισε να χρησιμοποιεί το γραπτό λόγο, σκέφθηκε και διάφορους τρόπους για να τον αξιοποιήσει. Χρησιμοποίησε διάφορες ύλες και ανάλογους τρόπους γραφής μέχρις ότου φθάσει στη σημερινή εξέλιξη του χαρτιού και της τυπογραφίας.

Το πρώτο υλικό που χρησιμοποιήσε ο άνθρωπος ήταν το ξύλο. Έτσι οι αρχαίοι πρόγονοί μας έγραφαν τις επιστολές τους, τους νόμους τους και τα ψηφίσματά τους, πάνω σ' ένα κομμάτι ξύλο, χαράζοντας τα γράμματα μ' ένα μυτερό εργαλείο. Το Μαντείο των Δελφών, επίσης, έδινε ως τα τελευταία του χρόνια, τους χρησμούς του χαραγμένους πάνω σ' ένα κομμάτι ξύλο. Το ξύλο εξακολούθησε να χρησιμεύει ως γραφική ύλη μέχρι το μεσαίωνα.

Σχεδόν εξ ίσου με το ξύλο χρησιμοποιήθηκε ως γραφική ύλη και η πέτρα. Την πέτρα χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι όχι για να γράφουν τις επιστολές τους, αλλά για να χαράσσουν πάνω σ' αυτή τους νόμους τους και όσα ήθελαν να μείνουν οριστικά και μόνιμα στον τόπο τους. Στην αρχή, έγραφαν πά-

νω σε ακατέργαστες πέτρες. Αργότερα πάνω σε πλάκες και τέλος πάνω σε λεία και τετράγωνα μαρμαρα. Η πέτρα, ως γραφική ύλη, για την αλληλογραφία ήταν τελείως ακατάλληλη και γι' αυτό οι αρχαίοι προτίμησαν να μεταχειρίζονται το ξύλο. Χρησιμοποιούσαν σανίδες μικρές, διπλές και αλειμμένες από πάνω με κερί. Στο κερί αυτό χάραζαν μ' ένα ξύλινο εργαλείο τις λέξεις που ήθελαν να γράψουν. Έτσι σκέπαζαν τη μια σανίδα με την άλλη, έτσι που τα γράμματα να βρίσκονται στην εσωτερική τους επιφάνεια. Έδεναν κατόπιν τις δυο σανίδες με μια κορδέλα —αφού τη σφράγιζαν προηγουμένως— και παρέδιδαν την επιστολή στο γραμματοκομιστή. Ο παραλήπτης της επιστολής μπορούσε να ξύσει τα γράμματα, να λειάνει την επιφάνεια και να ξαναγράψει πάνω στις ίδιες σανίδες. Έτσι, μπορούσε κανείς να χρησιμοποιεί επ' άπειρο την ίδια γραφική ύλη για την αλληλογραφία του.

Στις μεταγενέστερες εποχές, ως γραφική ύλη χρησιμοποιούσαν φλοιούς από δένδρα, δέρματα από ζώα, ωμοπλάτες από ζώα, όστρακα, κεραμίδια και άλλα. Τα επίσημα έγγραφα οι αρχαίοι τα χάραζαν πάνω σε πλάκες από χρυσάφι, ασήμι ή άλλα μέταλλα και πάνω σε πέτρες ή ξύλινους άξονες.

Στο μεταξύ όμως, ήταν γνωστός από την αρχαιότητα η εποχή στην Αίγυπτο ο πάπυρος. Στην Ελλάδα έγινε πολύ αργά γνωστός και η χρήση του γενικεύτηκε πε-

ρισσότερο κατά τους Αλεξανδρινούς χρόνους. Τα γράμματα τα έγραφαν με ειδικές ξύλινες πέννες και μελάνι καμωμένο από καπνιά.

Ο Πάπυρος είναι ένα είδος χαρτιού πολύ λείο και εύκαμπτο, που διατηρείται αιώνες. Γίνεται από το φλοιό της Βύβλου, ενός φυτού όμοιου με το κρεμμύδι, ύψους 3 μέτρων περίπου, που βρίσκεται στις όχθες του Νείλου. Από το φυτό αυτό που βγαίνει ο πάπυρος, βγήκε και η λέξη Βιβλίο και η λέξη Βίβλος, όπως ονομάζεται η Αγία Γραφή.

**

Για να κατασκευάσουν τον πάπυρο οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι, έκοβαν το χοντρό φλοιό της βύβλου σε λουρίδες και τις κολλούσαν τη μια πάνω στην άλλη, ώσπου αποτελούσαν ένα στρώμα αρκετά παχύ. Αν το πάχος του παπύρου ήταν αρκετό μπορούσε κανείς να γράψει και απ' τις δυο πλευρές. Αν ήταν λεπτός, έγραφαν μόνο απ' τη μια μεριά. Τον ωραιότερο πάπυρο, οι Αιγύπτιοι ονόμαζαν ιερό πάπυρο και τον προορίζαν για τη χρήση μόνο των ιερέων, που έγραφαν πάνω σ' αυτόν τα θρησκευτικά τους έγγραφα.

Κατά τους χρόνους των Επιγώνων —των διαδόχων δηλαδή του Μεγάλου Αλεξάνδρου— γενικεύτηκε η χρήση της περγαμηνής.

Η περγαμηνή έχει πάρει το όνομά της από την πόλη Πέργαμο της Μικράς Ασίας, όπου αρχικά κατασκευαζόταν και λέγεται ότι εφευρέθηκε κατά το πρώτο ήμισυ του 2ου π.Χ. αιώνα, όταν είχε απαγορευθεί η εξαγωγή του πάπυρου απ' την Αίγυπτο στην Πέργαμο. Η περγαμηνή κατασκευαζόταν από μαλακό δέρμα προβάτων και ήταν τόσο καλά καταργασμένο και τόσο πολύ ξυσμένο, ώστε γινόταν λευκό και λεπτότατο και του έδιναν διάφορα χρώματα. Η περγαμηνή είχε το προσόν ότι μπορούσε, άμα ήταν γραμμένη, να ξυθεί, να φύγουν απ' αυτή τα παλιά γράμματα και να μείνει πάλι λευκή η επιφάνειά της, για να μπορέσει να ξαναγράψει κανείς πάνω σ' αυτή.

Η χρήση και η κατασκευή του κοινού χαρτιού, που γράφουμε σήμερα, ήταν γνωστά από αρχαιότερα χρόνια στην Ανατολή. Οι Κινέζοι κατασκεύαζαν χαρτί από ινδοκάλυμο και οι Ιάπωνες από το φλοιό της μουριάς. Στον υπόλοιπο κόσμο ήταν άγνωστο ως τον 8ο αιώνα που άρχισαν να το παράγουν και οι Άραβες. Στην Ευρώπη έγινε γνωστό κατά το 12ο αιώνα και άρχισε να εκτοπίζει τα προηγούμενα μέσα γραφής (πάπυρο, περγαμηνή). Το χαρτί φτιάχνεται από διάφορες ινώδεις φυτικές ουσίες (από πολύ ξύλο).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Του Γραμματέα της Κοινότητας ΔΗΜ. ΒΟΥΖΑ

— Αποπερατώθηκε η ασφαλτόστρωση του δρόμου από την «Κουτσοκαμαρίτσα» μέχρι το σταυρό. Στην Καμάρα κατασκευάζεται μεγάλη γέφυρα για διαπλάτυνση του δρόμου.

— Κατασκευάζεται επίσης ο δρόμος με τσιμέντο προς την Αγία Τριάδα.

— Ολοκληρώθηκε η τοποθέτηση νέων στύλων του δικτύου φωτισμού της Κοινότητας. Το νέο δίκτυο καλά κατασκευασμένο θα λύσει τα προβλήματα που δημιουργούσαν οι καιρικές συνθήκες (αέρας, χιόνι και λοιπά) γιατί εκτός από τον Κεντρικό σταθμό που βρίσκεται στην κορδέλα των Αφών Γωγούλη, τοποθετήθηκαν δύο νέοι υποσταθμοί στα Τσαμαντέικα και στο σπίτι του Γιώργου Κ. Κωστή.

— Στα μέσα Σεπτεμβρίου συνεργείο του ΟΤΕ ήλθε στο χωριό για εκπόνηση μελέτης επεκτάσεως του δικτύου για νέες γραμμές καλωδίων και τηλεφώνων. Το Κέντρο προβλέπεται να γίνει στα καλύβια της Μπεζούλας, η δε λειτουργία νέων τηλεφώνων μέσα στο 1985. Ας το ελπίσουμε ότι θα πραγματοποιηθεί η επέκταση και η απόκτηση νέων τηλεφώνων για να λυθεί ένα τόσο σοβαρό θέμα που πολλές φορές με το μοναδικό τηλέφωνο το χωριό μας απομονώνεται. Ας σπεύσουν στον ΟΤΕ όσοι από τους συγχωριανούς μας δεν κάνανε αίτηση τοποθέτησης τηλεφώνου και επιθυμούν να αποκτήσουν τηλέφωνο το συντομότερο για να πάρουν σειρά προτεραιότητας.

ΣΤΥΝΕΧΕΙΑ από σελ. 3

τε θα ενδιαφερόμαι με πάθος για το χωριό και τους απανταχού στην Ελλάδα συντοπίτες μου, παραμένοντας στις επάλξεις του Συλλόγου μας, προσφέροντας τις υπηρεσίες μου, προς το παρόν, σαν απλό και ενεργό μέλος.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
ΒΑΣ. Δ. ΤΣΙΑΜΑΝΤΑΣ

ΣΧΟΛΙΟ ΤΗΣ «Φ. ΤΗΣ Φ.»

Η «Φ. της Φ.» ευχαρίστως φιλοξενεί την επιστολή του μέλους του Συλλόγου μας Βασ. Δ. Τσιαμαντά, όπως θα κάνει και για οποιοδήποτε μέλος και αναγνώστη της. Θεωρεί σωστά τα γραφόμενά του, τον ευχαριστεί για τη μέχρι τώρα πολύτιμη συμβολή του στην έκδοσή της και γνωρίζει σε όλους, για άλλη μια φορά, ότι η θέση του Συλλόγου και της «Φ. της Φ.» ήταν και θα παραμείνει μακριά από κάθε πολιτική σκοπιμότητα.

τητα. Τούτο άλλωστε τονίστηκε και σε σχετικό άρθρο του προηγούμενου φύλλου μας. Για τα πράγματα απαράδεκτα συμβάντα έγινε συζήτηση στο Δ.Σ. και ζητήθηκαν εξηγήσεις απ' τους υπεύθυνους.

Το κάθε μέλος του Συλλόγου μπορεί να πιστεύει ό,τι θέλει και να ενεργεί όπως θέλει. Μεμονωμένα όμως σαν ελεύθερος πολίτης. Δεν μπορεί όμως, δεν έχει το δικαίωμα, καλυπτόμενος απ' το Σύλλογο ή μέσω αυτού, να πολιτικολογεί ή να αποβλέπει σε προσωπικά οφέλη. Κάτι τέτοιο θα έχει σαν αποτέλεσμα να ξεφεύγει ο Σύλλογος απ' το σκοπό της ιδρύσεώς του, να δημιουργούνται προστριβές και παρεξηγήσεις, να διασαλεύεται η συνοχή του και να κινδυνεύει η ύπαρξή του.

Θα εκφράσουμε την ευχή να μη σημειωθούν στο μέλλον παρόμοια περιστατικά.